

OPGRAVINGEN IN DE DORPSSTRAAT MEI 2005

Ellen Drees

Op vrijdag 15 mei is door het Archeologisch Adviesbureau RAAP een begin gemaakt met het archeologische onderzoek van de Dorpsstraat. Het onderzoek heeft zich toegeespitst op het terrein achter Dorpsstraat 21-23.

Dorpsstraat 21-23 (foto Rob Herber)

Hier lag vroeger het zogenaamde steegje van Van Santen. Tijdens de opgravingen zijn de fundamente van de huisjes gevonden. Verrassend was de vondst van een oven van 80-90 cm doorsnede onder de fundamente van de huisjes in de steeg. Uit schriftelijke

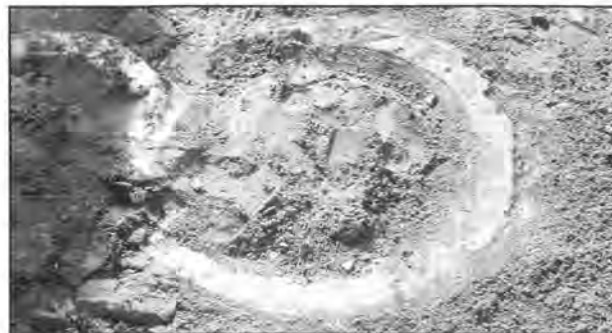
bronnen was wel bekend dat er een bakhuis heeft gestaan op het terrein, maar over de precieze locatie wordt geen mededeling gedaan. Onduidelijk is nog of de oven deel uitmaakte van het bakhuis of wellicht van oudere datum is.

Het bakhuis wordt voor het eerst vermeld in een akte van 1729 en hoorde bij een huisje dat is voortgekomen uit een inkamer, behorende bij een boerderij ter plaatse van Dorpsstraat 25-27. De inkamer werd in de 17^e eeuw apart verkocht en is in de loop der tijd uitgegroeid tot Dorpsstraat 1-3, het steegje en Dorpsstraat 21-23, die onlangs zijn gesloopt. Bij de inkamer hoorde een perceel land dat zich uitstreckte tot de Houtringsevaart. Dit werd aanvankelijk in erfpacht gegeven en pas later verkocht. Ook de helft van een put gelegen op de erfafscheiding met de boerderij en het gebruik van de schuur achter de boerderij, behoorden bij de koop.

De uitbreidingen op het perceel tussen de Houtringsevaart en het oude politiebureau komen voor rekening van de familie Van Santen. De timmerman Rutger van Santen

bouwde in 1792/1793 een huis met schuur bij de brug over de Houdringsevaart (Dorpsstraat 1), alsmede de eerste vier huisjes in de steeg. In 1798 blijkt naast de voormalige inkamer nog een huisje bijgebouwd te zijn, later zou er een derde huisje volgen. In de loop van de 19^e eeuw volgden er meer uitbreidingen c.q. verbouwingen.

De voormalige inkamer is verdwenen bij de bouw van een nieuw gemeentehuis annex postkantoor in 1884, omdat het nieuw te bouwen pand breder van opzet was. Het middelste huisje, waarvan de contouren door de sloop van Dorpsstraat 23 zichtbaar zijn geworden, werd versmald en naar achter toe uitgebreid ten koste van het eerste huisje in de steeg. In 1894 werden Dorpsstraat 21 en 23 gesloopt en vervangen door nieuwbouw. De familie van Santen heeft bij de verbouwing gebruik gemaakt van sloopmateriaal dat afkomstig was van de voormalige boerderij. Tussen het sloopmateriaal lag namelijk een aanzienlijke hoeveelheid kloostermoppen, die vooral afkomstig lijken te zijn van de muur tussen het oude politiebureau en Dorpsstraat 23. Omdat de precieze sloopdatum niet was doorgegeven aan de gemeente, was het helaas niet mogelijk om een gedetailleerd overzicht te krijgen van de bouwgeschiedenis van de huisjes. De term kloostermop wil trouwens niet zeggen dat de bakstenen afkomstig zijn van de Biltse kloosters, maar heeft betrekking op het

Oven (foto Rob Herber)

formaat van de baksteen (30 x 15 x 8 cm). Kloostermoppen werden tot in de 16^e eeuw toegepast. Behalve de contouren van het oude huisje en het huis uit 1894 is er op de muur van het oude politiebureau ook een raampje zichtbaar geworden, dat volgens de bouwtekening van Dorpsstraat 25 hoorde bij een toiletruimte voor de gemeentesecretarie. Deze ruimte is later bij de secretarie gekomen. Het archeologische onderzoek van de Dorpsstraat is nog niet afgelopen. Na afbraak van Dorpsstraat 1-3 (met uitzondering van de gevel) zal het voorste deel van het perceel door de archeologen onder handen genomen worden. Hopelijk zal ook de afbraak van de nrs. 1-3 deze keer wel onder begeleiding van de gemeente plaatsvinden, want de bouwgeschiedenis van dit pand lijkt eveneens zeer interessant te zijn.